

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De oblationibus, & qua ratione illas fideles teneantur. punct. 17

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

defendant, inhibeantque iudices Ecclesiasticos? Affirmat aliis relictis Couarr. *supra*, *vers. quarto*, & Gutier. *num. 5.* & probant, quia tunc non videtur tractari causa de iure, sed de facto; si quidem solum tractatur, an privilegium habeant, vel non, an prescripserint, vel non prescripserint. Sed habere privilegium, aut legitimam prescriptionem ad factum pertinet, & non ad ius. Ergo possunt iudices seculares de tali causa cognoscere, quod pluribus pragmaticis nostri regni sancitur, ut testatur supradicti Doctores, præcipue Couarr. *lib. 1. var. resol. cap. 17. num. 8. vers. nono.* Ioann. Garcia de *expens. & meliorat. cap. 9. n. 95.* Et quidem si Ecclesia decimas à laicis petat, eo quod existimet non habere privilegium, vel prescriptionem, probabile sanè est tunc posse laicos adire tribunal seculare ad sui defensionem ob rationem dictam; quia tunc causa tractatur, non de iure, sed de facto. Verum si Ecclesia præterdat laicos obligare ad decimas soluendas, eo quod iudicet prescriptionem non esse legitimam, vel privilegium validum non esse, & laici ad sui defensionem valorem privilegij, vel legitimam prescriptionem cogunt allegare, nequaquam poterunt seculari iudicio se defendere, sed necessario tenentur iudicio Ecclesiastico stare, quia est causa iuris, & non facti, & de re spiritali, vel spiritali annexa.

8 In causa autem possessoria decimarum, tamen plures Doctores censent, si his ageretur contra laicum, conveniendum esse coram iudice seculari, certissime tenendum est causam agendam esse coram Ecclesiastico; quia causa possessoria, etiam si nihil proprietatis mixtum habeat, Ecclesiastica est, & non temporalis, ut colligitur ex *clm. unica de causa poss. & propriet. & clement. unica de sequestrat. poss. & fruct. & tradit Couarr. præf. quest. cap. 35. n. 1. vers. verum si diligenter.*

9 Sed quid dicendum de conductore decimarum, possitne tam coram iudice laico quam Ecclesiastico conveniri, si non soluat pretium conductionis? Affirmat Fagund. *de quinto Eccl. præcepto. lib. 2. c. 5. n. 11.* Moveret, quia est questio facti, non iuris. At mihi dicendum videtur necessario conductorem laicum conveniendum esse coram iudice laico, neque posse coram Ecclesiastico conveniri ob non solutum pretium conductionis; quia illa causa neque est Ecclesiastica de iure, neque de facto; si quidem non est super ius decimandi, neque super decimas soluendas ab iis, qui illas debent, sed est causa omnino profana, & secularis, scilicet implere contractum, & promissis stare de solvendo pretio, quo decimæ conductæ sunt: & ita Couarr. *præf. quest. cap. 35. n. 2. vers. quinto.* Verum si in contractu conductionis conductor se submitit iudicio Ecclesiastico, tunc potest coram illo conveniri, ut idem Couarr. & Fagund. Et est text. in *leg. 6. tit. 1. lib. 3. ordin.*

PUNCTVM XVI.

Quid sint primitiæ, & qua ratione sint debitæ,

- 1 Primitiæ quid sint, explicatur. Et qua ratione à decimis distinguantur.
- 2 Est præceptum Ecclesiasticum soluendi primitias, sed spectari debet consuetudo.

PRimitiæ prout in præsentia accipiuntur, & secundum quod in lege antiqua latum erat præceptum de illis soluendis, iuxta *Exod. 13.* & *Dent. 26.* & *Malach. 3.* dicuntur primi fructus terræ, ita *c. 18. Num. Vniversa frugum initia; quæ gignit humus, & domino deportantur, &c.* Primitiæ distinguuntur à decimis; eo quod decima sit decima pars fructuum, primitiæ verò sint primi fructus. Et deinde, quia decimas solvimus in sustentationem ministrorum Dei, tanquam ipsorum merces, & stipendia pro ministeriis Ecclesiasticis, recognoscensque Deum esse supremum Dominum, nosque illi esse subiectos. Primitiæ verò offeruntur Deo in gratiarum actionem pro beneficiis acceptis, recognoscens illum ut nostrum benefactorem, & doctorem vnicuique bonorum; hæc secundario cedant in usum ministrorum.

2 Esse verò præceptum Ecclesiasticum soluendi primitias testantur Doctores, in *cap. Qui, 13. quest. 2.* & in *c. 1. de Decimis, & in glossa vers. in primitiis: & in cap. 67. reuerentiis, 16. quest. 1. & in cap. decimas, 16. q. 7.* Verum attendenda est consuetudo, non solum quoad debitum primitiarum, sed etiam quoad quantitatem, & quibus personis soluendæ sint, & quo in loco, & à quibus, uti tradit Innocent. *et alij in c. 1. de decimis.* Syluest. *verbo decima, quest. 1. circa finem.* Suarez *trakt. 2. de relig. libro primo cap. 8. num. 16. contra Andream Hispanum. tract. de decimis, quest. 8. & contra Rebuffum, tract. de decimis, quest. 1. num. 21.* qui existimant nulla consuetudine introduci posse abrogationem præcepti soluendi primitias, eo quod sit contra gratitudinem, & honorem debitum Deo. At sententia communis omnino est tenenda consuetudine, determinari posse quantitatem, & qualiter primitiarum, imò & legem illas soluendi abrogari posse, quia consuetudo vim habet contra legem Ecclesiasticam, ex qua solum primitiæ debentur; sustentatio verò ministrorum, honoratio Dei, & ostensio gratitudinis

erga ipsam aliis viis fieri potest, & de facto. Quapropter in omni fere regione hoc ius primitiarum est abolitum, ut testatur Lessius *lib. 2. cap. 39. dub. 6. num. 31.* & Azor. *tit. 1. sum. lib. 7. cap. 38. quest. 3.* qui addit, ubi huiusmodi lex extat, minime primitiæ solvuntur, nisi à clericis petantur.

PUNCTVM XVII.

De oblationibus, & qua ratione ad illas fideles teneantur.

- 1 Quid sit oblatio, & qua ratione à decimis, primitiis, & sacrificio differat.
- 2 Nullum est in iure latum præceptum de oblatione.
- 3 Nec consuetudine videtur posse introduci.
- 4 Probabilis est consuetudine introduci posse, si doctorem auctoritate nitatur.
- 5 Proponitur oblatio, & sit illi satis.
- 6 Consuetudine introduci potest, ut clerici dona aliqua tribuant laicis, qui tum ad devotionem excitentur.
- 7 Nulla poena est ipso iure imposita non solventibus oblationem.

OBlatio generatim dicitur quicquid Deo offertur, qua ratione comprehendit primitias, decimas, & sacrificium. Omnia enim hæc Deo offeruntur: & oblatio prout ab iis distinguitur, & de qua est sermo in præsentibus denotio quadam bonorum temporalium, siue mobiliū, siue immobilium, facta Deo in eius honorem, & cultum, ad reparandam fabricam Ecclesiæ, vel alias expensas in cultu Dei exhibitas, aut in sustentationem ministrorum colligi potest ex *cap. qui oblatio, & cap. clericis, 13. quest. 3.* & tradit D. Thom. *q. 86. art. 1.* Et secundum hanc rationem medium est oblatio inter decimas, primitias & sacrificium, convenit enim cum sacrificio quatenus est oblatio facta Deo in eius honorem, & cultum; differt verò à sacrificio, quia sui mutationem non requirit: cum decimis autem, & primitiis convenit; quia tam primitiæ, quam decimæ Deo, vel Ecclesiæ offeruntur in sustentationem ministrorum; differt verò ab ipsis; quia latius patet. In præsentia autem sumimus oblationem pro donatione facta Ecclesiæ in sustentationem ministrorum, vel ad reparandam fabricam, aut alias expensas, & de hac dubitamus, qua ratione debita sit?

2 Respondeo in iure nullum latum esse præceptum offerendi; nam licet in *c. statimus, 16. quest. 1.* & *cap. præter hoc 32. & cap. omnis Christianus de consecrat. dist. 1. & cap. de his, & cap. antiquos 10. q. 1.* & aliis, videatur ferri præceptum de oblationibus faciendis, intelligenda tamen sunt, quando oblationes sunt debitæ, vel ratione promissionis, aut legati, vel ratione indigentia Ecclesiæ, aut ministrorum, vel ratione consuetudinis, vel prescriptionis, ut tradit D. Thom. *quest. 86. art. 1.* & ibi Caiet. & Arag. Gab. *super can. dist. 1. & Antonio, p. 3. tit. 12. cap. 11. Abbas, & Ancharan. in Rub. de Parochiis. Angel. Syluest. & alij in verbo oblatio. Azor. in sit. moral. lib. 7. c. 7. q. 1. & cap. 38. q. 1. Suarez, 1. de relig. tract. 2. lib. 1. cap. 5. n. 2.* Et quidem si donatio promissa sit voto, aut per simplicem promissionem acceptam, nulli est dubium teneri promittentem adimplere promissum; similiter etiam si testamentario aut donatione legata est alicui hæreditas cum oblatione offerendi Ecclesiæ aliquam partem, nota est obligatio. Maior tamen est dubitatio, si indiget Ecclesia ad sui reparationem, vel minister ad sui sustentationem, an tunc teneantur fideles has oblationes facere? Et quidem si primitias, vel decimas solvant sufficientes ad parochi proprii, & Episcopi sustentationem, non tenentur parochiani oblationes alias facere; quia ipso iure naturæ non tenentur oblationes donationes facere, quam eas, quæ sufficientes iudicantur ad debitam ministrorum sustentationem. Quod si decimæ in beneficia simplicia, aut præstimonialia dimittuntur, aut aliis vibus applicata, cuius causa deficit congrua sustentatio Episcopo, Beneficario, aut Vicario, non tenentur ipsi supplere, sed aliunde provideri debet, ut diximus supra de Decimis. Idem similiter faciendum est quando parochiani sunt ita pauperes, ut non valeant decimas, aut oblationes facere sufficientes ad parochi sustentationem. Debet, inquam, tunc Episcopus vii remediis traditis à Concilio Trident. *sess. 21. cap. 7. & 8. de reformat. & sess. 24. de reformat.* & quando illa sufficientia non fuerint, Summum Pontificem consulere oportebit, ut tradit Suarez *supra, num. 7. & seq.*

3 Si verò de consuetudine loquamur, non videtur improbabile hæc via non posse induci obligationem soluendi oblationes: quia consuetudo hæc in suo principio debuit esse spontanea, & libera, & absque vlla oblatione, ut affirmat Suarez *tit. 1. de relig. tract. 2. lib. 5. cap. 5. numer. 2.* & Azor. *quest. 11. ex Concil. Cabillonensi, sub Carolo Magno, cap. 6. vbi sic habetur. Animarum salutem inquirere Sacerdos, non lucra terrena debet, quoniam fideles ad res suas dandas non sunt cogendi, neque circumveniendi: oblatio namque spontanea esse debet, iuxta id quod ait*

Sp. S. 7. Voluntarie sacrificabo tibi. Ergo neque per continuationem huius consuetudinis induci potest obligatio, cum nunquam obligatio per consuetudinem inducatur, ubi abest animus se obligandi, vt nor. Caiet. in sum. verbo horum cap. 5. 2. & Sorus lib. 2. de iustit. quest. 7. art. 2. Ob quam rationem existimat idem Sorus lib. 9. quest. 6. art. 1. & Angel. verbo obligationes, num. 1. in addit. ad illum consuetudinem obligationis non obligare, vbi decimam soluntur, & tanquam probabilem eam reputat. Azor. cap. 7. quest. 11. & cap. 38. quest. 12. vbi ait probabiliter esse consuetudinem in hac parte vim legis habere, si non confiteantur obligationem studio pietatis & religionis in Deum liberaliter fieri. Vnde si confiteri liberaliter, donationem existimat non posse consuetudine fideles obligari. Innocent. in cap. Ad Apostolicam, de Simonia, & Ant. de Butrio, idem affirmate videntur, cum dicant non posse Episcopum cogere fideles, vt consuetas obligationes soluant. Ergo non tenentur, sed solum volunt compellere eos, qui volunt eas infringere, immutare, aut aliquo modo contumaciter, hoc est compellere eos qui volunt impedire fideles ne soluant. Et licet adiat Pontifex se precipere pias consuetudines obseruare, intelligitur tamen, eo modo, quo introducere sunt, ita vt haec quae introductae sunt liberè, liberè obseruentur, abique eo quod cogi possint ad earum solutionem. Quae vero ex promissione, aut alia causa obligant introductae sunt, praecipit ita obseruari. Signum ergo est ex iure co. legi non posse consuetudine liberaliter, & spontanea continuata; obligationem soluendi obligationes.

4 Verum longè communior sententia est, consuetudinem continuatam per tempus necessariam ad praescribendum obligare fideles ad illam seruandam, non solum quando incepta est liberè, & continuata ex intentione se obligandi, sed etiam si incepta sit, & continuata abique animo imponendi sibi obligationem ita Leonard. Lessius, lib. 2. cap. 39. num. 34. Suar. cap. 5. Azor. supra. Guttier. canon. q. lib. 1. c. 21. num. 140. & seq. Conarr. lib. 1. var. c. 17. n. 3. Fagund. de quinto Eccl. praecipio lib. 4. cap. 1. num. 7. Panor. in Holtien. & alij. in cap. Ad Apostolicam de Simonia. Quod caput est praecipuum fundamentum huius obligationis, cum dicat ibi Pontifex prauam exactionem fieri prohibemus, & pias consuetudines praecipimus obseruari. Ex quo text. colliguntur Doctores, praecipue Suar. & Leonard. Lessius, quando consuetudo continuata est per tempus sufficiens ad praescribendum; imponi à Pontifice praecipuum soluendi huiusmodi obligationes, siue continuata procedat ex animo se obligandi, siue procedat ex errore, quo putabant fideles obligatos esse, siue ex alio capite. Fateor tamen huiusmodi rationem non concludere, nam si de rigorosa praescriptione loquamur, non videtur posse Ecclesiam praescribere contra fideles in harum obligationum solutione; eo quod non habetur titulum ad praescribendum, & absque titulo vero, vel ficto non possint praescribi, vt supra diximus. Quod si aliquis dicat, hoc ad Apostolicam, deservit pro titulo, gratis dicit, & absque sufficienti fundamento, cum ex illo non satis clarè colligatur, consuetudines liberè introductas, & continuatas praecipit obseruari ex obligatione. Possimus namque explicare, vt Innocent. explicat, quod praecipitur obseruari eo modo quo sunt introductae, ita vt non immutentur, nec variantur. Quapropter solum propter auctoritatem Doctorum censo huiusmodi sententiam esse probabiliorē, iuxta quam est maxime aduertendum stabilita consuetudine soluendi decimas, primitias, aut obligationes non posse populam aliquid in contrarium confluere, cum talis constitutio esset contra ius Ecclesiae aequilum; ac prouide contra libertatem Ecclesiasticam, ita Bartol. in leg. privilegia, Cod. de Sacrosanct. Eccl. Abbas, cap. abolenda, de Sepulchris.

5 Ad obitices ipsi iurmet, cap. Abolenda, cap. sua cap. ea qua, cap. cum in Ecclesia de Simonia. In quibus textibus cauetur, ne pro benedicendis nuptiis, administrandis sacramentis, aliisque actionibus sacris obligationes requirantur, & licet aliqui arbiuentur legem longa consuetudine inuasisse, attendant, ait Pontifex, tanto grauiora esse crimina, quanto diutius infelicem animam tenentur alligatam. Vnde glossa in cap. cum in Ecclesia, verbo consuetudine, ait consuetudinem exigentem obligationes pro iis rebus reprobandas esse, neque obligationes admitti posse, nisi sponte, & ex pollicito offerantur.

Respondet glossa in cap. Ad Apostolicam, clericos pro talibus sacramentis obligationes petere, seu exigere à nolentibus dari poterit enim officio iudicis implorato facere, vt fideles cogantur seruare consuetudinem, quae ex pietate introducta est. Quapropter, vt bene ait Suar. cum D. Thom. Caiet. & alij, cap. 5. num. 1. Conarr. lib. 1. var. cap. 17. num. 3. Fagund. de obligationibus lib. 4. cap. 1. num. 8 non poterit parochus negare Sacramenta, aut alia officia eis, qui consuetas obligationes non soluant; nam illa est quaedam exactio, quae in iis iuribus cauetur. Neque obstat quod parochus, & alius quilibet Sacerdos teneatur dare Sacramenta ritè dispositis, qualis esse non videtur is, qui obligationes debitas non soluit. Nam illud principium intelligendum est, quando omnino est certum delictum & publicum, quod in praesenti sepe nunquam potest esse, cum videatur probabile fideles non tenei ex obligatione, & sub peccato obligationes spontaneas etiam longo tempore continuatas solueri. Quod ma-

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars 1. l.

xime habet verum, quando consuetudo offerendi non est à singulis personis, sed à maiore parte populi, aut ab eis, qui potentiores sunt: tunc enim etiam si vnus, vel alius omittat interdum obligationem, non videtur peccare grauius, quia neque consuetudo interruptur, neque maiori cum obligatione videtur introducta: ita Suar. supra, num. 21. Adde in supradictis capitibus prohiberi exactionem, qua oblationes exiguntur, vt pretium rerum spiritualium, & in qua proponuntur Sacramenta, quasi venalia essent; non vero illam exactionem, qua exiguntur oblationes, vt stipendium debitum parochi pro Sacramentis administratis, vel obligatione illa administrandi.

6 Deinde decimas non solum consuetudine introducti posse obligationem in laicis soluendi oblationes clericis, sed etiam in ipsis clericis obligationem soluendi laicis aliqua dona, non per modum oblationis, aut tributi, sed per modum cuiusdam liberalis donationis, qua excutitur, & adiungitur ad deuotionem, & mutua charitatem, vt de certis albis in festo Purificationis affirmat Suar. lib. 1. cap. 7. num. 20. cum Federic. Senens. cons. 155. & Greg. Lop. in leg. 1. tit. 17. part. 1. contra Syluest. verbo decima, num. 7. & Ioann. Guttier. lib. 2. q. canon cap. 2. 1. num. 156.

7 Tandem est aduertendum nullam poenam ipso iure impositam esse non soluentibus oblationes, quae debite sunt ex consuetudine, sed solum committitur arbitrio Episcopi, qui procurare debet, vt consuetudines obseruentur, iuxta cap. Ad Apostolicam, de Simonia. Negantes vero oblationes ex testamento, aut donatione debitas excommunicari debent: vt habetur cap. si quis irascitur, 13. quest. 2. in fine, & in c. qui oblationes 13. q. 2. el. 1. vbi dicitur ex Concilio Carthaginen. 4. cap. 39. Qui oblationes defunctorum, aut negat Ecclesiis, aut difficulter reddunt tanquam egentium necatores excommunicantur. & in cap. seq. ait, ex Concilio Varen. cap. 4. Qui oblationes defunctorum retinent, & Ecclesiis tradere demorantur, vt infideles ab Ecclesia sunt abiecti, & in cap. clerici, vel saeculares eadem causa, & quest. dicitur ex Concilio Agathen. cap. 4. qui oblationes parentum aut donatas, aut testamento relictas, retinere persistunt, aut id quod ipsi donauerint Ecclesiis, vel Monasteriis crediderint auferendam, sicut sancta Synodus constituit, vel vt necatores pauperum, quousque reddant, ab Ecclesiis excludantur.

PUNCTUM XVIII.

Aquibus personis oblationes recipi non possunt.

- 1 De rebus alienis oblationes recipi non possunt.
- 2 A non baptizatis, Iudaeis, haereticis, excommunicatis vitandis recipi non possunt.
- 3 Excipiuntur aliqui casus, in quibus non licet à peccatore oblationes recipere.
- 4 De qua oblatione hoc intelligatur.

1 Dico primò oblationes factas de rebus alienis nulli clericorum licet eas, neque in publico, neque in secreto recipere, quia esset particeps in furto, habetur super eis, de Raptoribus, vbi cauetur, ne vllas clericis assistat sepulture, neque oblationes eorum accipiat, qui cum Ecclesiis deprædauerint, nondum satisfecerint, & in cap. quia in omnibus de usuris, prohibentur accipi oblationes eorum, qui sunt usurarij manifesti.

2 Dico secundò, Recipi non possunt oblationes à non baptizatis, à Iudaeis, ab haereticis, ab excommunicatis excommunicatione vitanda habetur, in can. 37. Concilij Laodicenf. ait enim, non oportet à Iudaeis, vel haereticis quae mittuntur munera festiue suscipere, nec cum eis festa celebrare: vbi non tam de oblationibus, quae sunt ac missam, quam de oblationibus, quae in gratitudinem, & amicitiam fieri solent inter amicos, loqui videtur. Quapropter talis oblationis, seu muneris receptio sub peccato veniali prohiberi poterit. Si vero in missa fieret, grauis culpa interueniret ob excommunicationem solemnem cum talibus personis praecessis, quae omnino est prohibita. Idem dicendum est, si peccator esset ita publicus, vt scandalum generaret obligationem eius accipere, vt si crederetur Ecclesiam cum tali peccatore ob eius oblationem dissimulare. Qua ratione ait D. Thom. quest. 39. art. 3. & Doctores communiter, nò licere accipere obligationem à meretricie publica, ac videantur Ecclesia eius peccato fauere accipiens oblationes ex rebus, quae inhonestè sunt acquisitae. Hoc tamen intelligi debet, in peccato; nam si peccati poeniteat, poterit de bonis iuste possessis, licet inhonestè acquisitis, oblationes facere. D. quodlibet alio peccatore publico generaliter, & per se loquendo scandalum non sequitur, neque in iure prohibetur receptio talium oblationum, exceptis aliquibus casibus in particulari, quos excipit Azor. lib. 7. cap. 38. q. 17. & Suar. tract. 2. de relig. lib. 1. cap. 6. num. 9.

3 Primus est, cap. oblationes. 99. dist. vbi ait, oblationes dissidentium fratrum neque in sacario, neque in gazophylacio recipiantur; similiter dona eorum, qui pauperes opprimunt, à Sacerdotibus referenda sunt. Secundus est de hominibus, qui criminosos ex Ecclesia vitent, iuxta cap. Miror. 17. q. 4. Vbi August.